

Länsstyrelsen
Västerbotten

Yttrande

1 (5)

Datum

Ärendebeteckning

2026-03-31

341-11728-2025

Finansdepartementet

fi.remissvar@regeringskansliet.se

fi.ofa.dis@regeringskansliet.se

Yttrande över betänkandet Snabbare bredband i hela landet – åtgärder för effektivare utbyggnad av gigabitinfrastruktur, SOU 2025:110

Bakgrund

Er beteckning: Fi2025/02424.

Länsstyrelsen Västerbotten, här nedan benämnd Länsstyrelsen, har fått möjlighet att yttra sig över betänkandet snabbare bredband i hela landet – åtgärder för effektivare utbyggnad av gigabitinfrastruktur, SOU 2025:110.

Utredningen föreslår lagändringar och andra åtgärder för att göra det snabbare och enklare att bygga ut mycket snabbt bredband (gigabitnät) som fiber och 5G i Sverige.

Sammanfattning

- Länsstyrelsen välkomnar utredningens förslag och initiativ för att göra det snabbare och enklare att bygga ut mycket snabbt bredband (gigabitnät) och möjliggöra en likvärdig digital tillgång i hela landet.
- Länsstyrelsen delar utredningens ambition att göra utbyggnaden av gigabitnät snabbare och billigare genom enklare tillståndsprocesser, bättre samordning mellan byggprojekt och större tillgång till befintlig infrastruktur. Det kan göra det mer attraktivt för operatörer att bygga ut bredband även i glest befolkade områden.
- Länsstyrelsen anser dock att utredningen generaliserar när man konstaterar att förenklade tillståndsprocesser leder till en snabbare och billigare utbyggnad av gigabitnätet. Länsstyrelsen anser snarare att väl fungerande tillståndsprocesser med tillgång till det lokala perspektivet är vad som leder till snabbare utbyggnad av gigabitnätet.

- Automation och innovation av samhället kräver digitalisering för optimering, industrin är i behov av hög digital tillgång. Samhällsomvandlingen kräver digital tillgång för alla aktörer oavsett var man verkar och staten måste ta ett aktivt ansvar för att tillgodose detta. Länsstyrelsen anser att utredningen i för liten omfattning handlar om industrins behov.
- I glesbygd handlar hindren för bredbandsutbyggnad ofta mer om kostnad per anslutning och svag affärskalkyl än om själva handläggningen. Länsstyrelsen saknar att utredningen inte berör problematiken med långa avstånd och få kunder, vilket ofta gör utbyggnad i glest befolkade områden mindre lönsam. Vi behöver robusta bredband i hela Sverige.
- Länsstyrelsen anser att den kvarvarande utmaningen för bredbandsutbyggnaden i Sverige främst ligger utanför tätorter och småorter. Bredbandsutbyggnaden utanför tätorter och småorter går långsamt. Lägre fiberandel och större beroende av mobilnät utanför tätort ger sämre förutsättningar för hushåll och företag i glesare delar av länet.
- Länsstyrelsen noterar med tillfredsställelse att utredningen på ett bra sätt tar hänsyn till byanät och mindre aktörer genom att försöka hålla kraven proportionerliga och undvika onödiga avgifter och administration för små lokala nät.
- Byanät och mindre aktörer fyller en viktig roll genom att skapa redundans och robusthet. Ur ett säkerhets och beredskapsperspektiv behöver vi små lokala starka digitala kluster som finns där om de stora slås ut. Länsstyrelsen saknar detta resonemang i utredningen.
- Länsstyrelsen anser att regeringen bör överväga att komplettera utredningen med en geopolitisk analys. I det geopolitiska läget som vi befinner oss i skulle en mer harmoniserad lagstiftning mellan länder avsevärt underlätta utbyggnaden av gränsöverskridande gigabitinfrastruktur.
- Sammanfattningsvis anser Länsstyrelsen att utredningens ambitioner är bra. Men i vissa delar har inte utredningen hängt med i samhällets snabba utveckling. Det geopolitiska läget, samhällsomvandlingen, säkerhet och robusthet är bara några saker som tillkommit i samhällsekvationen under senare år och som Länsstyrelsen saknar i utredningen.

Yttrande

Länsstyrelsen välkomnar utredningens förslag om lagändringar och andra åtgärder för att göra det snabbare och enklare att bygga ut mycket snabbt bredband (gigabitnät). Detta ska göras genom att främja gemensam användning av befintlig fysisk infrastruktur samt möjliggöra effektivare utbyggnad av ny fysisk infrastruktur, så att nät med mycket hög kapacitet kan byggas snabbare och till lägre kostnad. Länsstyrelsen ser positivt på de förslag och initiativ som utredningen, utifrån EU:s nya regelverk för gigabitinfrastruktur, föreslår ska införas nationellt. Detta är av central betydelse för att möjliggöra en likvärdig digital tillgång i hela landet, inte minst i ett län som Västerbotten med stora varierande geografiska och marknadsmässiga förutsättningar.

Länsstyrelsen tycker att det är bra att utredningen analyserar hur EU:s nya regler om gigabitinfrastruktur ska införas i svensk rätt och håller med om förslagen om bland annat bättre samordning vid bygg- och anläggningsprojekt, en nationell digital ingångspunkt för information och tillstånd, samt vissa undantag av hänsyn till exempelvis nationell säkerhet. Utredningen syftar till att göra utbyggnaden av gigabitnät snabbare och billigare genom enklare tillståndsprocesser, bättre samordning mellan byggprojekt och större tillgång till befintlig infrastruktur. Länsstyrelsen anser att det kan göra det mer attraktivt för operatörer att bygga ut bredband även i glest befolkade områden, eftersom kostnader och administration minskar.

Länsstyrelsen anser dock att utredningen generaliserar och gör det enkelt för sig när man konstaterar att förenklade tillståndsprocesser leder till en snabbare och billigare utbyggnad av gigabitnätet. Länsstyrelsen anser snarare att det handlar om väl fungerande tillståndsprocesser med tillgång till det lokala perspektivet genom god kännedom om hantering av målkonflikter, markanvändning samt en god dialog med lokala företag och näringsliv. Väl fungerande tillståndsprocesser leder till snabbare utbyggnad av gigabitnätet.

Länsstyrelsen anser att utredningen fokuserar allt för mycket på befolkningens tillgång till bra bredbandsinfrastruktur i städer och mer tätbefolkade delar av landet. Automation och innovation av samhället kräver digitalisering för optimering. Industrins behov i form av exempelvis automatiserat skogsbruk, laddinfrastruktur, tunga transporter på vägar, gruvor med mera behöver hög digital tillgång. Samhällsomvandlingen kräver digital tillgång för alla aktörer oavsett var man verkar och staten måste ta ett aktivt ansvar för att tillgodose detta.

Länsstyrelsen finner att utredningen främst föreslår förenklingar i processer och samordning inkl. informationsflöden. Det är bra, men i glesbygd handlar hindren ofta mer om kostnad per anslutning och svag

affärskalkyl än om själva handläggningen. Effekten för bredbandsutbyggnad i glesbygd får inte försvinna i en nationell helhetsbild. Vi behöver robusta bredband i hela landet.

Länsstyrelsen noterar att utredningen inte berör problematiken med långa avstånd och få kunder, vilket ofta gör utbyggnad i glest befolkade områden mindre lönsam. Effekten för Västerbotten kan därför bli en snabbare och något mer kostnadseffektiv utbyggnad där den planeras, men att fortsatt behov av statliga stöd eller särskilda satsningar för att nå de mest avlägsna områdena kvarstår. Länsstyrelsen anser att den kvarvarande utmaningen för bredbandsutbyggnaden i Sverige främst ligger utanför tätort och småort. I Västerbotten är tillgången till 1 Gbit/s mycket hög i tätort/småort men tydligt lägre utanför, vilket gör att skillnaden mellan stad och landsbygd är det som återstår att hantera.

Västerbotten har i länets mer tätbefolkade områden en hög nivå på snabbt bredband och når här upp till de nationella målen. Men länet är stort till ytan och bredbandsutbyggnaden utanför tätorter och småorter går långsamt. Västerbottens digitala infrastruktur bärs i huvudsak av fiber och 5G i tätorterna, medan landsbygden i större utsträckning är beroende av mobilnät med lägre täckning och mer varierande kvalitet. Fiberandelen på landsbygden är 70,98 procent, vilket begränsar robusthet och förutsägbarhet i glesare delar av länet. Teknikskillnaderna påverkar förutsättningarna. Lägre fiberandel och större beroende av mobil uppkoppling utanför tätort ger sämre förutsättningar för hushåll och företag glesare delar av länet.

Oavsett var du bor i landet har du rätt till god hälsa och sjukvård. I norra Sverige kräver begränsade resurser, långa avstånd och en hög andel äldre innovativa och hållbara lösningar för att säkerställa en god vård. En sådan lösning är Centrum för hälsa i glesbygd som arbetar aktivt med sjukvård i glesbygd vilket underlättas av god digital tillgång.

Förslaget om PTS som en central informationspunkt är välbalanserat och det är välkommet att denna även ska samla information om nödvändiga tillstånd samt status för respektive ansökan.

Länsstyrelsen noterar med gillande att utredningen på ett bra sätt tar hänsyn till bynät och mindre aktörer genom att försöka hålla kraven proportionerliga och undvika onödiga avgifter och administration för små lokala nät. Det är viktigt att tillämpningen blir tydlig och enkel i praktiken, så att man inte skapar indirekta trösklar. Dessutom fyller de mindre aktörerna en viktig roll genom att skapa redundans och robusthet. Ur ett säkerhets och beredskapsperspektiv kan vi inte skapa system som bygger på stora hubbar utan i stället är det viktigt att vi kan

gå samman i lokala starka digitala kluster som finns där även om de stora slås ut. Dessa resonemang saknas i utredningen.

I det geopolitiska läget som vi befinner oss i skulle en mer harmoniserad lagstiftning mellan länder avsevärt underlätta utbyggnaden av gränsöverskridande gigabitinfrastruktur. Mot den bakgrunden är det problematiskt att frågan om gränsöverskridande tillståndsprocesser lämnas utanför utredningens uppdrag, med hänvisning till dess nationella avgränsning. Det innebär att en central del av problematiken kvarstår och fortsatt behöver utredas och hanteras. Länsstyrelsen anser därför att regeringen bör överväga att komplettera utredningen med en geopolitisk analys.

Sammanfattningsvis anser Länsstyrelsen att utredningens ambitioner är bra. Men det är 2026 nu och i vissa delar känns det som att utredningen inte hängit med i samhällets snabba utveckling. Det geopolitiska läget, samhällsomvandlingen, säkerhet och robusthet är bara några saker som tillkommit i samhällsekvationen under senare år och som Länsstyrelsen saknar i utredningen.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Helene Hellmark Knutsson med strategen Mikael Bergström som föredragande.

Helene Hellmark Knutsson

Mikael Bergström